



En högst märkvärdig

och

underbar

S i s t o r i a

o m

Peter Sintligs

äfwenthyrliga resa och märkvärdiga händelser

i

Pantakeberget,

hwarest han utförde flere bedrifter och lustiga upp-
tåg, samt omsider kom till stor rikedom
och ära, genom giftermål med Pan-
takekungens sköna Dotter Prin-
seskan Plätt,

sehan Plätt,

jemte

Trenne wadra

W i s o r,

Den Första: Fall lätta snöflock, fall ic.

Den Andra:

Det wärte upp en Lillja uti ic.

Den Tredje:

Huru kan jag wara nöjder, Huru ic.

Tryckt på Utgifswarens Förlag

uti

P. A. Hultbergs Boktryckeri i Gahlun, 1840.

Priset 4 R. b:co.

En gammal fiskare som hette Jakob Törstig och som alltid gjorde så för sitt namn, hade från sin ungdom wistats på hafwet och ej varit många gånger i land utom när han gifte sig med en piga, på ett näringsställe, som war lika törstig som han; Jakob och hans hustru hjälptes att dagen igenom tömma krus som om morgonen fylldes, och så fortfor de så länge deras hälsa och kropp det tillåto; men en wacker dag då mor Törstig nyss hade tagit sin morgonklunk och skulle göra opp eld för att laga till litet frukost, kom hon med elden så nära sin mun att (som det ofta händer) lågan fattade i det knappt nedswäljda bränwinet, och i ett ögonblick förtärdes hela hennes af långt bränwinsupande förslörda kropp, af den hastiga elden som spredde sig i alla ådror och efter ett par minuter fanns ej mer än litet svart aska qwar af den bränwinskära frun. Vår gamle Jakob som förgäfwes wäntade på sin frukost, staplade ner i kajutan för att höra efter den men ingen sådes stod hon att finna, han letar öfwerallt; som ingen fanns mer på stutan än han och hans 10-åriga son Peter som ej varit nere wid modrens olycka kunde han ej så någon reda hårpå, han trodde fullt och fast att hon fallit i hafwet, och han, som redan war icke så litet ankommen, går eller raglar fram till kanten att se om hon kan synas till, men nu hände att den lilla Peter som war en lustig pojke så det infället att sticka en stör som han hade i sina händer framför fadren, hwilket han ofta brukade när fadren slog krolar med benen till Peters stora förnöjelse, men nu wille olyckan att detta hände förnåra kanten och vår gamle Jakob tumlade ner i böljorna, i som hastigt stego ihop öfwer honom och Peter satte sista

gängen fören för fötterna på sin far, ty nu gick det ej an att
stiga upp som på Putan, hvilket han så många gånger gjort
förr, och nu var vår Peter utan både far och mor och ensam
på Putan. Väl var Peter en dugtig gose med friskt humör
och hade ärfst af sin far många gyllene regler men icke kunde
han ensam styra Putan utan han dref wind för väg på det
wilda haf. En afton då det stormade wärre än någonsin, och
Putan wräktes hit och dit war Peter räddare än någonsin, och
wid 10 års ålder är man just ej så modig, till då man är
ensam på det wilda hafwet i fastigt owäder, så att Putan låg
nästan alldeles på sidan af stormen; Man undrar wäl huru
Peter kunde hålla sig fast qwar på Putan, han war ej så dum
för sina år utan tog ett bastant rep och bandt sig fast wid
masten, men knappt war detta gjort förrän stormen tilltog
wärre än någonsin, Peter tröstade sig med ett ordspråk som
han hört sin far säga, tag saken kallt tänkte han och blef
strax bättre till mod. Men nu kom en störfjö och kastade Pu-
tan rakt emot ett hwarst berg wid stranden ditåt Putan hade
drifwits, ännu en väg och Putan satt rakt fast på berget.
Nu blef Peter först rätt ängslig, det war nära att han börjat
gråta, men som han war en rask pojke tänkte han här bli
wäl någon räb; Hastigt kom han ihåg sin faders ordspråk,
tag saken kallt, och nu blef han åter wid godt mod, ty dessa
ordspråk stärkte alltid hans mod. Härpå skar han af repet
hwarmed han fastbundit sig, och började ritta sig omkring litet,
steg sedan i land, men ingen människa syntes till; Nu gick han
omkring litet att se om det kunde finnas människor der, men
inga såg han; Slutligen blef han mycket trött och ängslig att
ej hitta tillbaka igen, han wände om igen men nu hade han
kommit in i en så stor fog att han ej kunde hitta wägen
tillbaks. Men nu tänkte Peter, om jag klef upp i ett tråd
för att se om jag kunde få se min Puta wid stranden. Så
klef han upp i det högsta tråd han såg, men ingen Puta såg
han, hastigt hör han tunga klunfiga steg och huru illa blef
han ej till mod. När han fick se en björn komma gåendes rakt

till det trådet deri han satt, hastigt wädrade Nalle upp rakt
Peter i trådet och beredde sig att äfwen klifwa upp dit, nu skulle
man sett Peters förströckelse, men han war inte sen att börja
skrilla det mest han orkade i tanka att björnen skulle skräm-
mas deraf, men nej Nalle war redan med framsfötterna uppe,
då en liten karl hastigt framkom ur småstogen och med ett en-
da stott fällde björnen till marken. Peter mycket glad att haf-
wa sluppit så lätt och hafwa träffat en människa att hylla sig
till, gjorde i sin glädje ett hopp från trådet öfwersta grenen
till marken. Nu utropade den lille mannen, Hej min gose
du är en rask baddare, du skall bli min jägargose, ty jag är
en stor jägare och vill du så följ mig till mitt stott som lig-
ger här straxt bredwid; du skall bli wäl hållen helst som min
förra nyss dödt och du är ensam. Framkomna till stottet blef
Peters första gäromål att duka fram något till mats, helst
som han ej ätit på 24 timmar. Innan kort hade gubben
och Peter ätit upp en dugtig Pinka ett par fat potatis ett
kallt stekt orlär ett halft dussin stekta grisar m. m. Sedan
de sålunda gjort bra skal för sig, frågte gubben om Peter tyckte
om win, Peter hade aldrig smakt detta hvilket mycket för-
brade gubben. Han gick till ett hörn i rummet hwarest war
en kran i wäggen, wred ikring den och tappade en kruka af
omkring 4 kannor, full, sedan han druckit några sådana krukor,
bjöd han Peter, som till börja med ej fick dricka mer än en
kruka ehuru han nog kunnat dricka mera. Som winet gjorde
dem litet pra blef det beslutat att lägga sig och sofwa ett par
dagar, ty så brukade gubben alltid. Sedan de sofwit några
dagar, wakenade de wid godt mod, och efter att hafwa förtärt
en bastant frukost skulle de gå ut och jaga. Wid jagten blef
gubben fullkomligt nöjd med den raska Peter som han sade
om han fortsat att blifwa som han börjat skulle en gång bli
haus arswinge. Så lefde de nu en tid framåt och Peter
warte fort och blef stor, hvilket ej är att undra på då de nä-
stan dagligen åt så mycket som 30 wanliga människor skulle
ort. Gubben lärde Peter att bli en lika stor jägare som han

Som gubben war en stor winålfare hade han sitt låger om nätterne wid winkeran och så ofta han wakenade drack han sina dugtiga klunkar så att han ofta sof i flere dagar derpå. En natt hade han glömt att tillwrida kranen, hwilken småningom rann tilldes winet stod alldeles öfwer gubben som ej wakenade deraf, utan tillsluts ömkligen omkom deraf. När Peter sofwit ut och inkom strömmade winet ut emot honom ut genom dörren, att det alldeles öfwerflöjde honom. Han begrep genast hwad det war och sprang fram till kranen och stoppade den ty annars hade winet alldeles förunnit. Fåfångt war att så lif i gubben ty han war och förblef död. Således war han nu ensam herre på stottet och tog det med alla dess statter i besittning, men det blef för tråkigt för honom att ensam bebo det utan han tänkte ut och se sig omkring i werlden. Han hopsamlade alla dyrbara saker som fanns och alla penningar, och anträdde sin äfwentyrliga resa, som sedan blef så märkwardig att den upptrefs och gömdes till våra dagar. En förträfflig ridhäst 2:ne hundar och en bössa samt pistoler alla af bästa sort, som han ärft af gubben; war hwad han häst tyckte om af allt hwad han ärft. 1:sta äfwentyret som mötte honom war, att sedan han i flere dagar ridit i ett oupphörligt snöglopp, tills det alldeles snogat öfwer både hus och trån i landet, blef det tillsluts så mörkt att han ej såg något mera nu steg han af hästen och band den wid en slags flake som stod upp genom snön. Sedan lade han sig med pistolerne under hufvudet. Han wakenade middagstiden dagen derpå, och fann sig liggande på en kyrkogård, och till sin förwåning hörde han hästen gnägga öfwer hufvudet, såg upp och fann honom hängande wid tornspiran. Hwad han qwällen förut bundit hästen wid, war tornspiran, ty kyrkan war alldeles öfwerfnogad, och allt efter som solen gick opp smälte snön och han sjönk neder till marken utan att wakna. Utan att besinna sig tog han sin pistol sigtade på betset, stöt det twärs af och återfick på det sättet sin häst. Så red han utan äf-

wentyr widare tills han kom till Ryßland der köpte han sig en kappflåde och for widare tills han kom till en stor fog, då en hisligt stor warg kom sättandes efter honom. Wargen rusade på hästen och stakade hela bakdelen, men frambelen sprang ändå ett stycke, till dess att wargen alldeles åtit sig in i honom och nu stod han alldeles i hästens seltyg ispänd för flåden. Nu rörde vår Peter pissan dugtigt och i fullt galopp till alla åstādarens glädje ankommo de till hufwudstaden. En morgon såg han från sitt fenster en stor damm full af ånder, flux tog han bössan och springer för att skjuta dem, men till sin förtret märkte han att han tappat flintan, men icke rådlös derföre sigtade han och gaf med knytnåfwen sig ett dugtigt slag wid ena ögat då tillräckligt gnistor framsprungo ur ögat och tände krutet, då han stöt fyra par ånder 5 morkullor och 1 par wildgås. En annan gång då han varit ut och jagat och skjutit bort sitt sista stott, fick han på en sjö se en hel hop ånder. Genast ihogkom att han hade flåst i sin matsäck, framtog en bit fäste den på ett snöre kastade ut den i sjön, och gömde sig i wägen. Nu kom en and och swäljde biten som war så hal att den genast kom ut andra wägen, hwarpå den stöts af en annan och så widare tills alla ånderne satt oppträdde på snöret. Nu drog han åt sig snöret lindade det omkring sig och wandrade hem, men på wägen började ånderna qwickna wid och flara och flyga och höjde honom i lusten, men Peter stintlig alltid stintlig försträcktes ej här af utan styrde med rockstörtena rakt genom lusten till sin boning, framkomna på talet högg han sig fast i storsenen wred nacken af ånderna, och kastade dem den ena efter den andra ned i storsenen och träffade precist att falla i en stekgryta, till hans rock's stora förundran, som tyckte det war bra besynnerligt att se ånder flyga sjelfwa ner i en gryta att låta steka sig. En annan gång då han också skjutit bort sina hagel, fick han se en flock raphöns som han gerna wille hafwa; han tog hastigt laddstocken hwågade den i ena ändan, och lade den i bössan och stöt på raphönsen, då 7 stycken fastnade på den och satt som

perlor oppträdde derpå. På sina vidare resor träffade han på en fog en stor svart råf med en skon pels; som han ej wille förderfwa pelsen med ett skott, hagel, laddade han med en spik, stöt och träffade råfwen så wäl att spiken gick genom swansen i ett tråd; der satt han nu fast och Peter gick fram och med sin knif skar ett hål i pannan, och karbasade honom sedan rått duktigt ur sinnet att det war lust och glädje. Så drog Peter vidare allt längre och längre utan att tröttna, tills han slutligen kom till ett mycket skönt land, hwarest allting stod i full sommar fastän det war winter på andra ställen. Här tänkte Peter wille jag wäl lefwa och jaga hela mitt lif igenom. Men det wärsta war att han ej såg några menniskor till här, ej heller något hus hwari han kunde hwila. Nå tänkte Peter här kan man wäl sofwa på marken, lade sig så och somnade, men wakenade om morgonen rått hungrig, då han gått ett stycke får han känna en den allra behagligaste lukt af Pankakor, då tänkte Peter här finns menniskor, såg sig omkring men inga syntes, han wiste ej hwad han skulle tro då han kände att lukten kom från ett berg belagt som han tyckte med stora skon gula pankakor; hungrig som han war började han genast att plocka åt sig några, men ju mera han åt des hungrigare blef han och till sin förwåning märkte han att det ej tog slut med pankakorna ändå. Hastigt hör han en jemmerlig qwida och snyftningar i berget; då upphörde han att äta ikring berget utan åt på ett ställe, i tanka att äta sig in i berget. Så idg han och bara åt i flere veckor och ju närmare han kom des högre blef snyftningarne. Sedan sista muren som war af en ofantlig släppankaka war genomåten, inkom han i en ofantlig sal hwarest han i hwardera hörnet fann 2:ne personer iiggande den ena en gammal man och den andra en skon ung qwinna. Wib Peters ankomst uppgoswo des glädjerop och emottogo honom mycket wäl. De wiste ej huru de skulle nog tacka honom som nu befriat dem från de förtrollning de warit i, ty de hade af ett elakt rå blifwit insatta i

berget, till des att en Christen menniska skulle kunna äta sig in i berget. Pankakelungen med sin skon dotter Prinsessan Plätt och all deras följe som äfwen warit utwidgade i berget nu det hål Peter fintlig åtit och utgick nu ur berget. Knappt woro de alla ur berget förrän hela berget förswann och i des ställe syntes en stor stad med mycket skon hus och palats, hufwudstaden i det rike Pankakelungen warit lung innan han blef lung i berget. Nu blef Peter mycket firad och tackad, och erbjuden stora rikedommar, och blef han der en lång tid och utförde flere bedrifter, att Pankakelungen tillsluts erbjöd honom att bli sin mäg. Men omöjligt war det att Prinsessan Plätt wille taga honom ehuru han war upptänd af håftig kärlek till henne, ty hon war nu igen blefwen ganz skur. Härigenom retades wär Peter till att göra henne alla spratt han kunde. En gång hade de farit ut till ett jagstloft att jaga i flere dagar, och Prinsessan med. Nu hände sig att allesammans måste sofwa i en stor sal der; sen alla woro insomnade, men ej Peter, tänkte han hämnas på Prinsessan och smög sig till henne om natten och somnade roligt; när Prinsessan wakenar om natten finner hon en man, som hon i mörkret ej kunde se, wid sin sida; Hå! tänkte hon du skall få betala detta, tar så ett sotkol och målar dermed Peter i pannan, derpå insomnar hon igen, men lyckan war att Peter wakenar tidigt på morgonen stiger upp för att kläda sig och finner sotet i pannan, hwarpå han alltid fintlig, sotar alla sofwande i pannan på samma sätt. Således kunde ej Prinsessan så rått på hwem det war som warit så djerf att ligga hos henne. Hon omtalade saken för sin far som äfwen uppretades häraf, och tillsammans utfunderade de ett medel att få rått på skälmen. Kungen släde nemligen till en bal och bjöd hela hofwet, samt äfwen Peter. När nu man skulle börja dansa lät han utströ dukater öfwer hela rummet med förbud att ej någon skulle få taga upp dem. Han tänkte nu få se om någon skulle wara så djerf att ändå taga upp dem och trodde då att det skulle

vara densamme som legat hos Prinsessan. Detta får Peter weta och tänkte göra dem ett spratt till. Han strök nemligen beck under stona och gick in och dansade ett par hwarf tills det fastnat mycket dukater under fötterna, då han utgick och afplockade dem efterhand tills nästan alla dukaterna fastnat under stona. När nu kungen fick se att dukaterna woro borta blef han mycket vred och wille weta hwem det war. Då framgick Peter sjelf och omtalade huru han gjort det, och kungen tyckte att det war så fintligt gjort att han ej kunde blifwa gnd; när till då Peter omtalade att det war han som legat hos Prinsessan, tyckte kungen att detta war så bra gjort att han lofwade honom sin dotters hand. Prinsessan hade nu äfwen blifwit bewelt af Peters kärlek och gaf sitt samtycke; Brölloppet firades mycket präktigt, och blef Peter kung sedan den gamle kungen dött, och regerade i många år. Således blef han ifrån en fattig sjömansgosse, genom sin fintlighet en swära mågtig man.

Trenne Wisor

Den Första:

Fall, lätta snöflock, fall
Och bådä grafwen fall
Det bröst som sjude's hår
Det längtar swalkas der.

Och se'n jag sänkt's dit ne'r
Fall snöflock fall änn' mer,
Att jag må blifwa gömd
Så gömd som jag är glömd.

Th ingen moder skall
Besöka grafwens wall,
Och ingen Fader får
Skall fråga hwar jag är.

Dit ingen syster går
Att fälla sorgens tår,
Och ingen broders bröst
Skall sucka der om tröst.

Och ingen enda wån
Skall wända dit igen,
Att på den hwhita snö
En hågkomst-blomma strö.

Och han som war mitt allt
Skall då deröfwer kallt
Med bruden arm i arm,
Så fall och kärlekswarm.

Ad! frusna snöflock, fall
Gör badden dubbelt kall,
Att stelnaadt hjerta då
Ej åter börjar slå.

Den Andra:

Det växte upp en Lillja uti den gröna dalen,
Så kom der en owån och tog henne bort. Den
owån jag alldrig förglömmer, Han lägger mig i
grafwen, Ja i grafwen innan kort.

2. De lilljor och de blader, de gör mig hjert-
ligt gläder, hwar gång jag mig gångar till rosen-
delund Kan hända det mången mig vill förmäna,
Att äga den sköna och wackra ungdom.

3. Gläder du dig att mina tårar rinna
från mina ögon allt neber på kind; Men ett år
ändå som något mig tröstar, Att himmelen för
penningar alldrig kan bli din.

4. En gång när jag blir dödd och lagder
uti grafwen Så får du väl förja och gråta efter
mig. Ja äfwen en gång på den yttersta dagen
Får du din belöning som du handlat har med mig.

5. Nu skall du få se och med grämelse spör-
ja Att jag kan wara ensam och lefwa utan dig;
Ty när man är ensam och lefwer allena, då har
man och ingen som oroar sig.

6. Att om en högtids-afton jag reste från
Strengnäs, Med kronstjuts jag fördes till Nykö-

pingss stad. Der fick jag nog länge sitta arreste-
rad, Till dess jag fick höra mitt Hofrätts utslag.

7. Min oroliga tunga den börjar nu sjunga
Om huru jag mädde på Nyköpings slott. Der
mädde jag bra helt wist framför många, Och öns-
kar jag hade fler dagar der qwar.

8. Nu slutar jag min wisa jag orkar mer
ej sjunga; Ty werlden hon är mig beswärlig och
tung. Men blir du mig trogen, ja ända till dö-
den Så träffas wi i himlen bland Englar-
nas sång.

Den Tredje:

Huru kan jag wara nöjder, Huru kan jag wa-
ra glad, Då mitt hjerta till oro sig böjer, Och
hafwer ingen gladan dag? :;

2. Alla mina glada dagar uti sorg förwand-
lat sig. Den wännen jag så högt hafwer älskat
han är borta, han är alls icke här. :;

3. Ingen dyrl och ingen nyckel, Kan upplå-
sa detta bröst Ty det finnes ingen menniska på
jorden, Som kan gifwa mig någon tröst. :;

4. När, som himlens flockor skola ringa, Si-
sta timman för mitt lif Då öppnar sig väl den-
na kärlek, Som warit fördolder för mig. :;

5. Mins du än den sälla dagen, Då wi wä-
rat band hopknöt, Du lofwade då tro och kärlek,
Men nu hafwer du det upplöst. :;

6. När som himlens flockor skola flämta Si-

sta timman för mig stå, Åh, om jag dig kunde
få följa, Och med dig i himlen ingå. :,:

7. Adjö, adjö min fader Adjö, adjö min mor
Adjö du trolösa maka, Nog saknar du din ros. :,:

8. Nu slutar jag min visa, Den jag sjelf
diktat har Det gjorde jag för att roa mig I mi-
na unga dar. :,:

